

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף מז

למדנו במשנה - האומר לחברו קונם לביתך שאני נכנס ושדך שאני לוקח, מת או שמכרו לאחר מותר וכו':

בעי אבימי וכו': במשנה למדנו שהאומר 'קונם בית זה שאני נכנס' אסור לו להיכנס לבית אף לאחר שמכרו לאחר, שכיון שאסר את הבית על עצמו לכן יכול לאסור אותו על עצמו אף לאחר שמכרו לאחר, אבל אין באפשרותו לאסור את הבית על חבירו לאחר שימכרנו לאחר, לפי שאדם לא יכול לאסור את נכסי חבירו על חבירו.

אבימי מסתפק מה הדין במי שאמר לחבירו 'קונם בית זה (= הבית שלי) שאתה נכנס' ואח"כ מת המדיר או שמכר את הבית למישהו אחר, האם אדם יכול לאסור דבר שנמצא כעת ברשותו לאחר שיצא מרשותו (= כגון שאוסר בעת את ביתו על חבירו אף לאחר שימכור אותו בעתיד למישהו אחר), או שלא, לפי שלאחר שימכרנו לאחר הרי הוא כמי שאוסר את נכסי חבירו על חבירו.

רבא פושט את הספק:

אמר רבא ת"ש: המדיר את בנו 'קונם שאי אתה נהנה לי' – לאחר מות האב יורש אותו הבן ונהנה מהירושה, כי כל הנדר של האב היה שלא תהיה 'נהנה לי', אבל לאחר מות האב הוא לא נהנה ממנו אלא מהירושה שנתן לו הקב"ה. אבל אם פירט האב שלא יהנה לו 'בחייו ובמותו', לא יירשנו' כלומר הבן אמנם יורש את אביו אבל אסור לו להנות מהירושה. מוכח מכאן שאדם יכול לאסור גם לאחר שיצא מרשותו!

*

תנן התם: למדנו במשנה (לקמן נז.). - האומר 'קונם פירות האלו עלי', או שאמר 'קונם הן על פי', או שאמר 'קונם הן לפי' - אסור לו ליהנות אפילו בחילופיהן, כלומר אם החולפו הפירות הללו באחרים או שנמכרו, וכן אסור לו ליהנות מגידוליהן, כלומר שאם זרעו את הפירות הללו וגדלו מהם פירות אחרים הוא אסור אף בגידולים, לפי שהוא

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אסר את הפירות האלה (ולא סתם פירות העולם) והם נעשו עליו כהקדש שגם חילופיו וגיזוליו אסורים.

בעי רמי בר חמא: אם אמר 'קונם פירות האלו על פלוני', האם אותו פלוני מותר בחילופיהם?

צדדי הספק: המשנה הנ"ל עוסקת כשהוא אסר את הפירות על עצמו, ויש להסתפק האם הגידולים אסורים כיון שהוא התכוון לאסור על עצמו אף את הגידולים, והואיל ואדם יכול לאסור את פירות חבירו על עצמו לכן הוא יכול לאסור אף את החילופים והגידולים שעדיין לא באו לעולם על עצמו, משום שיש כאן רק צד אחד של גריעותא - שהפירות אינם שלו או שהם לא באו לעולם, אבל הוא עצמו יכול לאסור על עצמו.

אבל לגבי חבירו (= ספיקו של רמי בר חמא) הואיל ואדם לא יכול לאסור את פירות חבירו על חבירו לפי שיש כאן שני צדדים לגריעותא, 1. שהפירות אינם שלו, 2. שחבירו אינו ברשותו, לכן אולי אינו יכול לאסור דבר שלא בא לעולם על חבירו לפי שגם כאן יש שני צדדים לגריעותא, 1. שהחילופים עדיין לא בעולם, 2. שחבירו אינו ברשותו, וממילא אין הוא יכול לאסור עליו את גידולי הפירות שעדיין לא באו לעולם.

או שהטעם שהחילופים אסורים הוא מפני שכך הוא הדין (= מדרבנן) - שכל איסורי הנאה החילופים אסורים כמו הגידולים (והגידולים פשיטא שאסורים כי הם יוצאים מגוף האיסור עצמו), וממילא אין הבדל בינו לחבירו ואף חבירו אסור בחילופים.

האומר לאשתו קונם שאני נהנה לך: המדיר את אשתו שלא תהנה ממנו, מותר לה ללוות כסף למזונותיה ולאחר מכן באים המלווים ופורעים את חובם מהבעל (מכיון שהבעל משועבד למזונותיה רק שאסור לה ליהנות ממנו בגלל הנדר, ובמצב הזה מותר לה ליהנות מאידך הבעל חייב לפרוע למלוים את החוב).

לכאורה מה הטעם שהותר לאישה ללוות כאשר ההלוואה שלה גורמת שבעלי החוב יפרעו את ההלוואה מהבעל, והרי היא כאילו מחליפה את הכסף שהיא לוותה בנכסים של הבעל (שינתנו לבעלי החוב), אלא מוכח שחילופין לאו כגידולין.

רבא דוחה: יתכן שהאיסור להחליף הוא רק כאשר מחליף ממש איסור והתר, אבל כאן כאשר היא לוותה עדיין הבעל לא נותן נכסים אחרים במקום ההלוואה, ורק לאחר שהבעל יפרע את ההלוואה לבעלי החוב יתברר בדיעבד שההלוואה היתה חליפין.

[הר"ן]. והרא"ש פירש: יתכן שהאיסור של חליפין הוא רק לכתחילה אבל בדיעבד אם כבר עשה מותר להנות].

המקדש בפירות עולה: המקדש אישה בפירות ערלה האסורים בהנאה, אינה מקודשת כי לא הביא לה בלום [- הרא"ש. והר"ן פירש שהיא אמנם מקודשת אבל אסור לו להנות ממנה כי היא נחשבת לחילופי חילופין]. אבל אם מכר את הפירות וקידש בדמיהן את האישה היא מקודשת. מוכח שחילופין מותרים.

דחייה: **הכא נמי:** יתכן שהאיסור של חליפין הוא רק לכתחילה אבל בדיעבד אם כבר עשה מותר להנות.